

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 14 februari 1902, kl. 12 midd.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl.
Maj:t angående skärpt straffpåföljd för underlåtenhet
att biträda med släckning af skogseld.*

Lagutskottet har till förberedande behandling mottagit en af herr O. Emthén inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 99, hvari anförts följande:

»I 15 kap. byggningsbalken stadgas bland annat, huru pröfvas skall, om skogseld uppkommer, samt straffpåföljden för den, som ej hjälper till att släcka dylik eld.

De straffbestämmelser, som här äro gifna, äro dock bestämda i en tid, då dels skogen icke hade det värde, som den nu har, och dels penningen hade ett betydligt större värde än nu. En hel del af dessa bestämmelser måste därför anses vara föråldrade och motsvara icke de bestämmelser, som i nyare tider gifvits, exempelvis i städers och större samhällens brandordningar, hvilka bestämma ganska höga viten för den, som försummar den allmänt medborgerliga pligten att biträda vid släckning af vådeld.

Erfarenheten har ock, särskildt under förra årets torra sommar, visat, att betydliga värderika skogsmarker förstörts såväl för staten som enskilda, derigenom att erforderlig skyndsamhet icke iakttagits vid försöket att dämpa

Bih. till Riksd. Prot. 1902. 7 Saml. 7 Häft. (N:o 8.)

elden i dess början, och förlusten för vårt land genom förra sommarens stora skogseldar kan helt säkert uppskattas i hundratusentals, för att icke säga milliontals kronor.

Det synes därför vara oundgängligen nödvändigt, att lagstiftningen ingriper på detta område och gifver bestämmelser, som verka kraftigare än de nu gällande, hvilka — såsom det, att underlåtenhet att skynda till släckning straffas med »tio» dalers böter; att den, som nedlägger budkaffe, bötar tio daler; att den, som blir alldeles borta, bötar fem daler; och att den, som kommer för sent eller aflägsnar sig utan lof, bötar tre daler — i vår tid med dess höga arbetsförtjenster icke alls afskräcka från underlåtenhet, vårdslöshet eller trilska.

Jag får därför vördsamt hemställa, att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, det tacktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till förändrade, skärpta bestämmelser om straffpåföljd för den, som underlåter att inställa sig vid och biträda med släckning af skogseld.»

I motionen hafva herrar J. E. Nordin, E. Biesert, C. P. Jansson och S. M. Olsson instämt.

Utaf 15 kap. byggningsbalken, hvilket har rubriken: »Om skogseld», innehåller 4 § de hufvudsakliga bestämmelserna om åtgärder för sådan elds släckning. Denna paragraf lyder sålunda:

»Då skogseld uppkommer; skola grannar och socknemän skynda sig dit att släcka, eller böte två daler. Tager faran till; kungöre det nästa kronobetjente, och låte strax budkaffe gå byar emellan. Hvar som den nedlägger; böte tio daler. Af hvar matlag skall en man komma till elden, så ock hvar ryttare, soldat och båtsman, med yxa, eller bila, spade och vattenkäril. Blifver någon alldeles borta, utan laga förfall; böte fem daler. Kommer någon för sent, eller träder ifrån sitt arbete och ställe, förr än hemlof gifves; böte tre daler. Nu är elden så dämpad, att ej alla der nödige äro; förordne då kronobetjente vissa män, som hålla der vakt, hvar efter annan, till dess ingen fara är».

Lika med motionären håller lagutskottet före, att de bestämmelser i berörda hänseende, som för närvarande finnas stadgade, äro föråldrade och

otillfredsställande. Byggda på äldre tiders enklare förhållanden, innebära de, såsom erfarenheten ock visat, numera ett alltför svagt skydd mot ifrågasvarande från både allmän och enskild synpunkt svåra och beaktansvärda onda. Tillämpningen af berörda bestämmelser torde derjemte erbjuda synnerliga svårigheter, och det lär knappast låta sig göra att med ledning af dem komma till någon bestämd uppfattning om, t. ex., hvilka personer skyldigheten att i ett särskildt fall inställa sig för skogselds släckande i sjelfva verket åligger, och hvilka ansvaret bör drabba i händelse af underlåtenhet härutinnan. Ådömande af de i paragrafen föreskrifna böter torde på denna grund icke ofta kunna förekomma, och desamma äro dessutom, såsom motionären framhållit, bestämda till sådana belopp, att någon kraftigare verkan af det straff, hvartill den tredskande kan blifva fäld, icke lär vara att emotse.

Att på förevarande område åstadkomma en fullt nöjaktig lagstiftning torde emellertid utgöra en ganska svårlöst fråga. Hittills gjorda försök härutinnan hafva icke vunnit framgång. Den s. k. norrländska skogskomitéen framlade sålunda i sitt den 21 december 1870 afgifna utlåtande förslag till bestämmelser i ämnet, men dessa godkändes icke vare sig af Kongl. Maj:t eller af Riksdagen, der desamma på grund af väckta motioner två särskilda gånger i hufvudsak varit under ompröfning.

I Norge finnas stadganden i ämnet utfärdade genom en lag af den 27 juli 1896, enligt hvilken häradsstyrelse kan genom beslut, som stadfästes af Konungen, meddela föreskrifter angående förebyggande och släckning af skogseld samt rörande sättet för anskaffande af de till föreskrifternas genomförande behöfliga medel. Genom dylika föreskrifter kan det, enligt hvad nämnda lag vidare innehåller, åläggas dels hvarje inom häradet bosatt egare, förvaltare eller brukare af matrikelförd jord att efter val af häradsstyrelsen för viss närmare angifven tid öfvertaga tillsynen öfver föreskrifternas efterlefnad samt vara ledare af släckningsarbetet, dels ock hvarje inom häradet boende arbetsför man att efter tillsägelse infinna sig på brandstället och deltaga i släckningsarbetet, för så vidt han icke är af laga förfall hindrad. Sådana närmare föreskrifter hafva sedermera blifvit inom ett flertal härad beslutna samt af Kongl. Maj:t genom särskilda resolutioner fastställda; och hafva härigenom stadganden meddelats om härads indelning i brandrotar, om tillsättande af brandmästare eller brandfogdar, om dessas åligganden, om tillsyn, huruvida skogseld utbryter m. m.

Huruvida och i hvad mån den i Norge sålunda tillämpade anordning kan förtjena att lända till efterföljd vid utarbetande inom vårt land

af lagbestämmelser i ämnet, är ett spörsmål, öfver hvilket utskottet för närvarande icke har att yttra sig.

Otvifvelaktigt torde i allt fall vara, att någon tillfredsställande lösning af föreliggande fråga icke står att vinna allenast genom att, såsom motionären föreslagit, utfärda förändrade, strängare straffbestämmelser för dem, som underlåta att inställa sig vid och biträda med skogselds släckning. För ernående af en sådan lösning lärer tvärtom vara af nöden, att lagbestämmelserna i ämnet underkastas en fullständig omarbetning, dervid särskildt gränserna för skyldigheten att deltaga i släckningsarbetet torde böra noggrant fastställas. Endast i samband med en dylik omarbetning synes den nu föreslagna straffskärpningen böra komma under öfvervägande.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 februari 1902.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.